

Kunnskapsdepartementet

Utkast til nasjonal faglig retningslinje for tannteknikerutdanningen

Innledning

I henhold til lov om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd kan departementet fastsette rammeplaner for enkelte utdanninger. For helse- og sosialfagutdanninger er det fastsatt forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger. Forskriften gir igjen hjemmel for fastsetting av retningslinjer for hver enkelt utdanning. Det foreliggende dokumentet utgjør en nasjonal faglig retningslinje for tannteknikerutdanningen.

Retningslinjen er førende for universiteter og høyskoler i arbeidet med å utvikle lokale planer. Retningslinjen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon. Retningslinjene skal også sikre en felles sluttkompetanse om samers rettigheter og samenes status som urfolk, jfr. forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger.

Retningslinjen er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) jfr. forskrift om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, jfr. det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring.

"Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av formelle kvalifikasjoner som kan oppnås innenfor et utdanningssystem. (...) Nasjonale kvalifikasjonsrammeverk er basert på nasjonens utdanningssystem, viser nivå og progresjon og sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv."

Formål

Formålet med tannteknikerutdanningen er at kandidaten gjennom studiet tilegner seg den nødvendige kunnskapen og ferdighetene som kreves for å arbeide selvstendig som tanntekniker, og samtidig oppnår en generell akademisk helsefaglig profesjonsforståelse. Tannteknikeren arbeider på oppdrag fra tannlege og fremstiller individuelt tilpasset medisinsk utstyr i form av tannerstatninger og ulike tanntekniske produkter beregnet på bittrehabilitering av den enkelte pasient. Profesjonsutøvelsen baserer seg på både teknologisk og håndverksmessig tradisjon og krever teoretisk kunnskap, håndlag, tekniske, praktiske og digitale ferdigheter, samt form- og fargesans.

Tannteknikerutdanningen skal være preget av et kritisk, kunnskapsbasert og profesjonelt grunnsyn, samtidig som pasientens funksjonelle og estetiske behov står i fokus. Kandidatene skal være endringskompetent for å tilpasse seg en bransje i rask prosess- og materialteknologisk utvikling, samt ha forståelse for betydningen av erfaringsbasert selvstendighet, forskning og innovasjon.

Begrepsavklaringer

Tannmorfologi: Læren om tennenes form

Nomenklatur: Betegner et regelverk for bruk av navn eller fagord

Oral protetikk: Rehabilitering og erstatning av skadet, tapt eller manglende tann og/eller oralt vev

Kompetanseområder

Læringsutbyttebeskrivelsene for tannteknikerutdanningen er fordelt under følgende kompetanseområder:

- I. Oral helse
- II. Oral protetikk
- III. Profesjonalitet

Læringsutbyttebeskrivelser

En læringsutbyttebeskrivelse er en beskrivelse av hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess. I forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene § 2 er det angitt 12 felles læringsutbyttebeskrivelser som skal inkluderes i retningslinjen. Disse er markert med stjerne.

I. Oral helse

Kunnskap

Kandidaten

1. har bred kunnskap om tennenes makroskopiske anatomi, anatomiske variasjoner og tennenes nomenklatur
2. har kunnskap om munnhulens anatomi og funksjon
3. kjenner til normale og sykdomsfremkallende forhold i munnhulen

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan anvende riktig terminologi på tenner, tannflater og anatomiske strukturer
2. kan anvende kunnskap om tennenes makroskopiske anatomi for å utforme tannerstatninger
3. kan anvende kunnskap om munnhulens anatomi og biologi for å fremstille klinisk akseptable tanntekniske produkter

II. Oral protetik

Kunnskap

Kandidaten

1. har bred kunnskap om grunnleggende behandlingsprosedyrer og fremstilling av tanntekniske konstruksjoner basert på klinisk og teoretisk vitenskap
2. har bred kunnskap om filbehandling og fremstillingsprosedyrer tilknyttet digital tannteknikk
3. har bred kunnskap om de ulike dentale materialer som benyttes i protetiske arbeider hva gjelder optiske, kjemiske, fysikalske og termiske egenskaper når de brukes hver for seg, eller i kombinasjon i en og samme konstruksjon, i et oralt miljø
4. kjenner til forskning og utviklingsarbeid og kan relatere det til tannteknisk yrkesutøvelse og materialvalg ved fremstilling av tanntekniske konstruksjoner

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan anvende kunnskap om dentale materialer ved fremstilling av tanntekniske konstruksjoner, basert på forsknings- og kunnskapsbasert praksis med hensyn til ulike kliniske pasientforhold
2. behersker relevante tanntekniske prosedyrer og laboratorieutstyr på en forsvarlig måte som ivaretar sikkerhet og produksjonspresisjon
3. kan anvende presis fagterminologi innen profesjonen
4. behersker digital arbeidsgang for fremstilling av individuelt tilpasset medisinsk utstyr basert på digitale arbeidsmetoder
5. kan vurdere materialvalg, design og fremstillingsmetoder for praktisk utførelse i relasjon til teoretisk- og forskningsbasert kunnskap
6. * kan vurdere risiko for uønskede hendelser relatert til dentale materialer, fremstillingsutstyr og -prosesser under produksjon av protetiske arbeider, og kjenner til metoder for å følge opp dette systematisk

Generell kompetanse

Kandidaten

1. har innsikt i konsekvenser ved feil behandling av dentale materialer og hvordan pasienten blir berørt

2. * har innsikt i digital teknologi, og kompetanse til å bistå i utviklingen av og bruke egnet teknologi både på individ- og systemnivå

IV. Profesjonalitet

Kunnskap

Kandidaten

1. har kunnskap om kvalitetssikring, HMS og internkontroll tilknyttet tannteknisk virksomhet
2. * har kunnskap om sammenhengen mellom helse, utdanning, arbeid og levekår, og tenneses psykososiale betydning både tilknyttet enkeltpersoner og grupper i samfunnet relatert til god folkehelse og arbeidsinkludering
3. * har kunnskap om barn og unge, og er en utøver som ivaretar deres rettigheter og behov for tjenester og medvirkningsmuligheter ved tannbehandling som inkluderer tanntekniske produkter
4. kjenner til gjeldende lover og regelverk for egen yrkesgruppe, og forsvarlig oppgave- og ansvarsfordeling innen tannhelseteamet
5. kjenner til forskning innen fagområdet, forskningsmetoder og prinsipper for vurdering av vitenskapelig kvalitet
6. * kjenner til inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet
7. * kjenner og forholder seg til helse- og sosialpolitikk og kan anvende oppdatert kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse, herunder kjennskap til samers rettigheter, og kunnskap om og forståelse for deres status som urfolk
8. * kjenner til sosiale og helsemessige problemstillinger inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, samt rus- og sosioøkonomiske utfordringer i samfunnet. Kandidaten skal kunne henvise videre ved behov
9. * kjenner til tverrfaglig, tverrprofesjonell, tverrsektoriell samhandling på tvers av virksomheter og nivåer, og hvordan slik samhandling kan initieres
10. kjenner til fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan vurdere og analysere egen erfaring og profesjonsutøvelse basert på kunnskapsbasert praksis
2. kan anvende, vurdere og henvise til vitenskapelig kunnskap for å belyse praktiske og teoretiske problemstillinger
3. * kan anvende kunnskap om relasjons-, kommunikasjons- og veiledningskompetanse som gjør kandidaten i stand til å forstå og samhandle med brukere, pasienter og

pårørende. Videre kan kandidaten veilede brukere, pasienter, pårørende og relevant personell som er i lærings-, mestrings- og endringsprosesser

4. kan reflektere over, og ta nødvendige miljøhensyn ved materialvalg og under produksjon av tannerstatninger
5. * kan oppdatere seg på ny kunnskap og foreta faglige vurderinger, avgjørelser og handlinger i tråd med kunnskapsbasert praksis. Kandidaten skal også kunne dokumentere og formidle sin faglige kunnskap

Generell kompetanse

Kandidaten

1. * kjenner til nytenkning og innovasjonsprosesser og kan bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser i tannteknisk produksjon
2. * kjenner til og kan identifisere, reflektere over og håndtere etiske problemstillinger og verdikonflikter tilknyttet tannhelsefaglig tjenesteutøvelse

Studiets oppbygging

Studiet er en bachelorutdanning og har et omfang på 180 studiepoeng. Studiet skal organiseres på en måte som fremmer integrering av teori i den praktiske utførelsen. Emnene skal bygge på hverandre og det skal stilles gradvis stigende krav til studentenes kunnskap, ferdighet og generell kompetanse. Studieprogrammet skal fremstå helhetlig ved at faglig innhold, pedagogiske virkemidler og praksisstudier kobles sammen. Det skal være sammenheng mellom læringsutbyttebeskrivelser, læringsaktiviteter og vurderingsformer. Veiledet ferdighetstrening er svært viktig for utvikling av studentenes praktiske ferdigheter og erfaringsbasert handlingskompetanse. Studentenes egnethet og deltagelse i undervisningen skal vektlegges.

Innledningsvis skal studenten tilegne seg kunnskap om profesjonens virkeområde og identitet, og samfunnsvitenskapens betydning i dagens helseperspektiv. Studenten skal tilegne seg kunnskap om tannmorfologi og munnhulens anatomi, som utgangspunkt for design og konstruksjon av enkle tannerstatninger. Kunnskap om dentale materialers egenskaper vektlegges for å oppnå et optimalt produkt tilpasset den enkelte pasient.

Videre skal studentens kunnskaper om dentale materialer og konstruksjonsprinsipper integreres i ferdighetsutviklingen gjennom mer avanserte arbeidsprosesser og framstillingsteknikker. Studenten skal i tillegg tilegne seg kunnskap om lovpålagte krav og retningslinjer for tannteknisk laboratorievirksomhet. Det fokuseres på pasientrettet og tverrprofesjonell kommunikasjon, samarbeid og samhandling. Kandidaten skal etter endt studium kunne fremstille grunnleggende tanntekniske produkter med klinisk akseptabel kvalitet.

Utdanningsinstitusjonen skal tilby intern veiledet ferdighetstrening på institusjonens tanntekniske laboratorier i alle tre studieår. Ferdighetstrening er viktig for studentens progresjon, og opparbeidelse av klinisk handlingskompetanse. Praktiske ferdigheter skal

derfor ha en sentral plass. Ferdighetstrening og praksisstudier skal utgjøre om lag halvparten av studiets omfang. Ekstern praksis skal omfatte minimum åtte uker i en tannteknisk bedrift. Det anbefales imidlertid at praksisstudiene har et omfang på opptil 20 uker i løpet av studiet.